

การเพิ่มมูลค่าผลผลิตลำไยด้วยโรงอบลำไย

องค์การบริหารส่วนตำบลย่านรี จังหวัดตาก

ประชาชนส่วนใหญ่ในตำบลย่านรีประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประกอบด้วย คือ ปลูกไม้ผล "ลำไย" ซึ่งมีผลผลิตที่แน่นอน และในช่วงเก็บเกี่ยวเป็นช่วงระยะเวลาเดียวกัน ทำให้มีผลผลิตปริมาณมาก จึงเป็นสาเหตุทำให้ราคาตกต่ำ เนื่องจากส่วนใหญ่พ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคาซื้อ ทำให้เกษตรกรในตำบลถูกเอารัดเอาเปรียบมาโดยตลอด ภายหลังมีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรลำไยขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งและลดการเอารัดเอาเปรียบของพ่อค้าคนกลาง รวมทั้งต้องการที่จะแปรรูปให้ผลผลิตมีมูลค่าเพิ่มขึ้น แต่ในระยะเริ่มต้นการดำเนินงานยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาค่าได้เท่าที่ควร

วิถีใหม่

ปี 2545 องค์การบริหารส่วนตำบลย่านรีทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงดำเนินโครงการเพิ่มมูลค่าผลผลิตลำไย โดยสร้างโรงอบลำไยขึ้น เพื่อลดปัญหาราคาลำไยตกต่ำในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว และเป็น การเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกรในตำบล

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: สามเงา

จังหวัด: ตาก

ประชากร: 3,562 คน

พื้นที่: 96.5 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

- การดำเนินงานด้านการก่อสร้างและจัดหาอุปกรณ์
 - สร้างโรงเรือน 1 หลัง
 - จัดซื้ออุปกรณ์ในการผลิต
- แต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรโรงอบลำไยจำนวน 15 คน ประกอบด้วย นายกอบต.ย่านรี สมาชิกสภาอบต. ย่านรี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำหน้าที่บริหารจัดการ รวมทั้งจัดหาตลาดรองรับผลผลิต
- ในปี 2542 มีการรวมกลุ่มเกษตรกรลำไย ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 240 คนและในปี 2546 สมาชิกกลุ่มทำการระดมทุน โดยกำหนดราคาหุ้นละ 20 บาท สมาชิก 1 คนสามารถซื้อหุ้นไม่เกิน 100 หุ้น ซึ่งสามารถระดมทุนได้ทั้ง 600 หุ้น เป็นเงินทั้งหมด 12,000 บาท
- กลุ่มฯ ทำการรับซื้อลำไยจากเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรในตำบลปลูกลำไยได้ผลผลิตปีละ 1,500 ตัน ทำการขายสดประมาณปีละ 500 ตัน และขายเพื่อทำการอบแห้งประมาณปีละ 1,000 ตัน โดยรับซื้อลำไยเพื่อนำมาอบแห้งในราคากิโลกรัมละ 15-20 บาท
- คณะกรรมการกลุ่มฯ กำหนดการแบ่งปันผล ดังนี้
 - ปันผลให้กับสมาชิกกลุ่มฯ 40 เปอร์เซ็นต์
 - เข้ากองทุนเงินหมุนเวียน 40 เปอร์เซ็นต์
 - ค่าแรงงาน 20 เปอร์เซ็นต์
- คณะกรรมการกลุ่มฯ กำหนดราคาขาย ดังนี้
 - ลำไยอบแห้งเกรด AA ราคาขาย 69 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งรัฐบาลประกันราคาที่ 72 บาท
 - ลำไยอบแห้งเกรด A ราคาขาย 60 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งรัฐบาลประกันราคาที่ 62 บาท
 - ลำไยอบแห้งเกรด ต่ำกว่า A ราคาขาย 30-40 บาทต่อกิโลกรัม
- อบต.ย่านรีร่วมกับคณะกรรมการกลุ่มฯ ร่วมกันติดต่อบริษัทผู้ส่งออก และหาตลาดรองรับ ซึ่งปัจจุบันผลผลิตส่วนใหญ่ส่งไปจำหน่ายที่จังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน ปี 2545 อบต.ย่านรีสนับสนุนเงินอุดหนุนเฉพาะกิจซึ่งได้รับจากโครงการต่อยอดตำบลละ 1 ล้าน จำนวน 550,000 บาท

การระดมทุน/การระดมหุ้น ปี 2546 สมาชิกกลุ่มฯ จำนวน 240 คน ทำการระดมหุ้น จำนวน 12,000 บาท สำหรับเป็นเงินหมุนหมุนเวียน

อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. โรงเรือน	จำนวน 1 หลัง
2. เตาอบเฉพาะเนื้อลำไย	1 เตา
3. เตาอบหึ่งเปลือก	1 เตา
4. เตาอบก้ามะถัน	3 เตา
5. เครื่องคัดขนาดผลลำไย	1 เครื่อง

บุคลากร

1. สมาชิกสภาอบต. จำนวน 2 คน ทำหน้าที่ประสานงานติดต่อกับกลุ่มบริษัทผู้ค้าส่งออก	
2. สมาชิกกลุ่มเกษตรกรลำไย	จำนวน 240 คน
3. คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรโรงอบลำไย	15 คน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ต้นปี 2545	-จัดประชาคมหมู่บ้าน เพื่อค้นหาความต้องการของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน -จัดประชาคมตำบล โดยนำปัญหาและความต้องการของประชาชนทั้ง 5 หมู่บ้านมาพิจารณา -คัดเลือกโครงการที่ประชาชนมีความต้องการสูงที่สุด เพื่อนำเสนอต่อกรมพัฒนาอำเภอ (กพอ.) และกรมพัฒนาจังหวัด (กพจ.) -โครงการเพิ่มมูลค่าผลผลิตลำไย “โรงอบลำไย” ได้รับเลือกให้เป็นโครงการที่ประชาชนมีความต้องการสูงสุด	-อบต. ย่านรี/ ประชาชนในตำบล/ กพอ./ กพจ.
กลางปี 2545	-ประสานงานขอความร่วมมือกับศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรและเกษตรตำบล เพื่อถ่ายทอดความรู้และให้คำแนะนำกับเกษตรกรและแนะนำแนวทางในการตลาดรองรับ	-อบต. ย่านรี/ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร/ เกษตรตำบล
สิงหาคม 2545	-อบต. จัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจซึ่งได้รับจากโครงการต่อยอดตำบลละ 1 ล้าน จำนวน 550,000 บาท สำหรับสร้างโรงเรือนและซื้ออุปกรณ์การผลิต	-อบต. ย่านรี
กันยายน 2545	-สร้างอาคารโรงเรือน และจัดซื้ออุปกรณ์ต่างๆ ในการผลิต	-อบต. ย่านรี
ตุลาคม 2545	-ฝึกอบรมการใช้อุปกรณ์ และกระบวนการในการผลิตลำไยอบแห้ง	-สมาชิกกลุ่มฯ/ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร/ เกษตรตำบล

วันเดือนปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ต้นปี 2546	- แต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรโรงอบลำไย - สมาชิกกลุ่มทำการระดมหุ้น โดยกำหนดราคาหุ้นละ 20 บาท ซึ่งสามารถระดมหุ้นได้ทั้ง 600 หุ้น เป็นเงินทั้งหมด 12,000 บาท	- อบต. ยานรี/ คณะกรรมการกลุ่มฯ / สมาชิกกลุ่มฯ
มิถุนายน 2546	- คณะกรรมการกลุ่มฯ เข้าบริหารงาน - กำหนดราคาซื้อและราคาขาย - รับซื้อลำไยจากเกษตรกรในตำบล - เริ่มทำการผลิตลำไยอบแห้ง - กำหนดการแบ่งปันผล	- คณะกรรมการกลุ่มฯ

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี
ทางการเกษตรประจำตำบล

- ถ่ายทอดความรู้และให้คำแนะนำกับเกษตรกร

เกษตรตำบล

- ให้ความรู้ทางการเกษตรและแนะนำแนวทางในการหาตลาด

กรมพัฒนาอำเภอ (กพอ.)
และ กรมพัฒนาจังหวัด
(กพจ.)

- ดำเนินการร่วมดำเนินงานโครงการนี้

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ผลผลิตโดยรวมของเกษตรกรในตำบลต่อปีมีปริมาณลำไยถึง 1,500 ตัน ซึ่งมีปริมาณผลผลิตสูง เกษตรกรจะขายผลผลิตให้แก่พ่อค้าคนกลางในลักษณะต่างคนต่างขาย ทำให้ถูกพ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบด้านราคา ซึ่งพ่อค้าคนกลางจะทำการกำหนดราคาซื้อลำไยเอง คือ รับซื้อราคาเพียงกิโลกรัมละ 8-10 บาท

หลังการดำเนินการ

1. คณะกรรมการกลุ่มฯ กำหนดราคาซื้อลำไยกิโลกรัมละ 15-20 บาท และนำมาผลิตเป็นลำไยอบแห้ง ทำให้เกษตรกรไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบอีกต่อไป
2. สมาชิกกลุ่มฯ สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้เพิ่มขึ้น โดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 2,000-3,000 บาทต่อฤดูกาลเก็บเกี่ยวลำไย และเมื่อปี 2546 สมาชิกกลุ่มได้รับเงินปันผลเฉลี่ยประมาณหุ้นละ 160 บาท
3. กลุ่มฯ มีเงินหมุนเวียนเพิ่มขึ้นประมาณ 300,000 บาท

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. ปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนหมุนเวียนในโครงการ	1. ทำการระดมทุนและให้สมาชิกกลุ่มเข้าซื้อหุ้น
2. ปัญหาเกี่ยวกับตลาดรองรับผลผลิต	2. อบต. ยานรีร่วมกับคณะกรรมการกลุ่มฯ ร่วมกันติดต่อบริษัทผู้ส่งออก และหาตลาดรองรับ
3. ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาตัวสินค้าและบรรจุภัณฑ์	3. ประสานงานให้ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรให้การอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาตัวสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การสนับสนุนของผู้บริหารในการตั้งใจที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรในตำบลได้รับความยุติธรรมจากการจำหน่ายผลผลิต และเพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร
2. ความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรและการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จ

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

อบต. ยานรีส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการทั้งด้านการตลาด ระบบการบริหารงาน และการจัดช่องทางการจำหน่ายผลผลิตให้กับกลุ่ม รวมทั้งนายกองต. ดำเนินการขอให้องค์การตลาดกลางเพื่อเกษตรกร (อตก.) ให้มาเปิดในจังหวัดตาก เพื่อความสะดวกในการจำหน่ายผลผลิต

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ สามารถนำวิถีใหม่ไปประยุกต์ใช้กับคนในชุมชนได้ ควรคำนึงถึงการรวมกลุ่ม และการทำงานในรูปแบบกลุ่ม การกำหนดหลักเกณฑ์ภายในกลุ่มให้ชัดเจน และสร้างจิตสำนึกในการคำนึงถึงประโยชน์รวมทั้งส่วนร่วมมากกว่าส่วนตน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายปรีชา สุขหล้า
ตำแหน่ง : นายกององค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลยานรี
ที่อยู่ : 137 หมู่ 4 ตำบลยานรี อำเภอสามเงา จังหวัดตาก 63180
โทรศัพท์ : (09) 839-6333

ชื่อ-นามสกุล : นายบุญลือ ชันดี
ตำแหน่ง : กำนันตำบลยานรี
โทรศัพท์ : (01) 774-7930

ชื่อ-นามสกุล : นายสันติ คำวงศ์
ตำแหน่ง : ประธานประชาคมตำบลยานรี

โทรศัพท์ : (09) 839-1073

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	137 หมู่ 4 ตำบลยานรี อำเภอสามเงา จังหวัดตาก 63130
ขนาดพื้นที่	96.5 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	2,720,872.40 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	2,790,323.09 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	10 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 2 คน ลูกจ้างประจำ 5 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	3,562 คน
จำนวนครัวเรือน	940 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	17,804 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ภูมิประเทศด้านทิศตะวันตก มีพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขา มีป่าธรรมชาติและเทือกเขา ทิศตะวันออก มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำปิงตลอดทั้งตำบล ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป พืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ลำไย ประชากรในตำบลส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบชนบททั่วไป